

COMMISSIE VOOR DE VOLKSGEZONDHEID, HET LEEFMILIEU EN DE
MAATSCHAPPELIJKE HERNIEUWING

van

WOENSDAG 21 JUNI 2017

Namiddag

Samengevoegde vragen van

- mevrouw Catherine Fonck aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid over "de dubbele cohorte" (nr. 18631)
- [mevrouw Valerie Van Peel aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid over "de dubbele cohorte" \(nr. 18766\)](#)
 - o [Antwoord van de minister](#)
 - o [Repliek](#)

Catherine Fonck (cdH): Madame la ministre, nous sommes déjà au mois de juin. Et, en mars, nous avons déjà débattu en commission de la question de la double cohorte, dont l'enjeu est évidemment crucial dès 2018 et pour les six années qui vont suivre. L'enjeu est triple:

- un volume disponible de stages suffisant pour garantir un stage à tous les médecins qui sont diplômés, que ce soit en médecine générale ou et qui commencent leur spécialisation;
- le maintien de la qualité de la formation professionnelle car c'est évidemment la qualité des soins de santé;
- le financement adéquat car vous savez comme moi que les hôpitaux sont dans une situation extrêmement difficile.

Vous aviez, à ce moment-là, rappelé qu'il y avait des possibilités d'orienter vers les spécialisations où il y avait plus de stages, voire des carences, d'augmenter le nombre d'étudiants, à 4 notamment pour la médecine générale, de créer un régime transitoire dans l'arrêté au niveau des critères d'agrément des médecins généralistes pour assouplir un peu les choses, de réduire le temps de travail à 48 heures durant la formation, de limiter le flux des médecins étrangers, et d'autres mesures qui sont peut-être moins de nature à influencer positivement pour garantir cette place. À l'époque, vous n'aviez pas répondu à ma question concernant le financement.

Le 18 mai 2017, plusieurs interlocuteurs et acteurs fondamentaux des soins de santé, tant au Nord qu'au Sud du pays, ont à nouveau tiré la sonnette d'alarme. C'est vrai qu'il est moins une car la majorité des jeunes médecins devront choisir leur endroit de stage et déterminer leur spécialisation dès 2017. Nous sommes maintenant le nez sur le guidon et à quelques mois de choix importants.

Ils vous ont entre autres appelée à investir dans des stages de formation de qualité, à donner une formation complète des généralistes qu'ils ne veulent pas voir réduire à deux ans et demi, comme vous l'avez proposé. Ils demandent la suppression des sous-numéros INAMI "000" appelés à créer des sous-catégories de médecins et à générer une médecine à deux vitesses. Enfin, ils rappellent combien l'investissement, y compris les moyens financiers, dans la qualité des formations est évidemment existentiel. Il vaut parfois mieux investir dans la formation des médecins que dans des appareillages coûteux et qui ne permettront pas toujours nécessairement un diagnostic, alors même que la clinique ou l'anamnèse permettent de faire

les choses de manière plus pointue ou d'éviter, en tout cas, la multiplication d'examens complémentaires.

Madame la ministre, quand nous avons eu, l'autre jour, des auditions d'acteurs ici, à la Chambre, ils nous ont dit que vous leur aviez dit – même si vous n'aviez pas répondu en mars sur le volet du financement – que ce serait zéro euro.

Je voudrais évidemment faire le point avec vous. Vous savez que les hôpitaux sont dans l'incapacité de dégager des moyens supplémentaires, compte tenu de toutes les économies qui leur ont été imposées. Autrement, les craintes en matière de perte notamment de personnel infirmier seraient importantes, et on risquerait aussi de perdre des emplois et de la qualité pour les patients.

Comment et, surtout, quelles sont les étapes encore à franchir, puisqu'il manque encore entre 1 000 et 1 200 places pour en garantir une à chaque médecin? Enfin, dans quelle période, selon quel timing ces jeunes auront-ils des garanties claires et précises afin qu'ils puissent, dans les tout prochains mois, prendre leur décision sur la spécialisation et les endroits de stage?

Valerie Van Peel (N-VA): Mevrouw de minister, enige tijd geleden verspreidde het Vlaams Geneeskundig StudentenOverleg een persbericht met betrekking tot de dubbele cohorte dat ook werd onderschreven door andere studentenverenigingen, artsenorganisaties en universiteiten.

De basis van hun vraag is bekend. Volgend academiejaar beëindigen de studenten die deel uitmaken van de dubbele cohorte hun basisopleiding. We weten dat die dubbele cohorte een aantal problemen met zich meebrengt. We hebben het daarover hier al regelmatig gehad.

Het persbericht haalt vier kwesties aan: het tekort aan kwalitatieve opleidingsplaatsen, de mogelijke inkorting van de huisartsenopleiding van 3 tot 2,5 jaar en de 000-RIZIV-nummers en de financiering.

Eind maart zei u in antwoord op mijn vraag dat er inzake het aantal stageplaatsen aan Vlaamse zijde nog 300 plaatsen te kort zijn. Aan Franstalige zijde zijn dat er 900. Dat aantal ligt natuurlijk hoger omdat men elk jaar veel te veel kandidaat-artsen tot de opleiding heeft toegelaten.

Een aantal wettelijke bepalingen werd versoepeld om de erkenning van stageplaatsen te vergemakkelijken, zei u toen. U zei ook dat u al heel wat contacten had gehad en overleg had gepleegd met de studenten, de universiteiten en beroepsfederaties, maar u gaf ook aan dat nog heel wat knopen moesten worden doorgehakt en dat er nog wel wat werk op de plank ligt.

Het voorzien in voldoende kwaliteitsvolle opleidingsplaatsen is geen eenvoudige, maar wel een heel belangrijke oefening. Welke vorderingen zijn er op dit vlak nog gemaakt? Welke zaken liggen nog in het vooruitzicht?

Over de huisartsenopleiding gaf u eerder aan dat u in principe ook voor het behoud van de 3 jaar durende opleiding was, maar dat verscheidene elementen in het voordeel van de inkorting naar 2,5 jaar als overgangmaatregel zouden pleiten. Wat is de stand van zaken? Wanneer neemt u een definitieve beslissing?

Wat de 000-RIZIV-nummers betreft, een regeling die nog door uw voorganger op het laatste moment is getroffen, deel ik de bezorgdheid van de studenten. Ik meen dat die regeling onvoldoende duidelijk is. Hoe staat u hier tegenover? Bent u van plan om hieraan aanpassingen aan te brengen?

Over de bijkomende financiering van 10 miljoen euro zei u vorige keer dat er in de Medicomut geen overeenstemming was bereikt over de verdeling van deze middelen. Wat is hier de stand van zaken? Wat gaat u ondernemen ingeval er geen overeenstemming wordt bereikt? Zult u nog verdere maatregelen met betrekking tot de financiering nemen?

[\(naar boven\)](#)

Minister **Maggie De Block**: Mevrouw de voorzitter, ik stel vast dat drie van de vijf vraagstellers afwezig zijn, maar goed. Vorige keer was dat ook het geval. Ik veronderstel dat ik er dan ook van mag uitgaan dat de afwezigen in een volgende sessie hun vragen nog zullen stellen.

Voor het antwoord neem ik dan ook het omstandig antwoord op de interpellatie die op 26 april in deze commissie is gehouden mee in de bijlage.

Er is sedertdien effectief nog intens overleg gepleegd met de Hoge Raad. Ook de studenten worden daarbij betrokken, zoals ik ook gevraagd had. Ik betreur dat de faculteiten geneeskunde tot nu toe nog niet allemaal hun gegevens hebben meegedeeld over de beschikbare stagecapaciteit. Ook de decanen weten immers al zes jaar of langer dat de dubbele cohorte er aankomt. Mijn diensten werken op basis van projecties van een zogenaamde stock van gediplomeerden die een stage zullen aanvatten, maar het zou goed zijn mochten we de precieze cijfers hebben. De reglementaire context, met name de regels voor de erkenning van stagediensten en stagemeesters, wordt op een kwalitatief verantwoorde wijze aangepast, zodat meer en tijdelijke capaciteit gecreëerd kan worden. Nogmaals, het aantal plaatsen is belangrijk, maar ook de kwaliteit van de vorming is zeer belangrijk en vormt een grote bezorgdheid.

Lors de la commission du 26 avril, j'ai expliqué, dans ma réponse, de quelle manière nous souhaitons résoudre le problème. Mais soyons honnêtes, ce dossier n'a pas du tout été anticipé par mes prédécesseurs, et je me débrouille donc avec les moyens du bord. Je me permets, en outre, de vous signaler qu'un simple financement ne résoudra pas le problème. Ce ne sera pas suffisant, mais je n'ai jamais dit que ce serait zéro. Qui a dit cela?

Ik heb hier in de commissie reeds gezegd dat er al 10 miljoen beschikbaar was. Hiervoor is echter nog niks uitgewerkt. Die 10 miljoen staat te blinken, laten we dus eerst daarmee iets doen. Daarna kunnen we bekijken wat de verdere noden zijn. Ik ging er al vanuit dat het iets zou kosten.

Één van de problemen is echter dat het aantal studenten gedurende vijf à zes jaar driemaal hoger ligt aan Franstalige kant dan aan Nederlandstalige kant. Dat betekent dat het gemakkelijk zal zijn, mits een aantal maatregelen, om een oplossing te vinden en de dubbele cohorte te absorberen aan Nederlandstalige kant. Het zal echter veel moeilijker zijn, en meer maatregelen vragen, om dit ook aan Franstalige kant te absorberen. We willen namelijk niet aan de kwaliteit van de opleiding inboeten. Het is dus in feite een zeer moeilijk probleem.

Ik heb in mijn antwoord dan ook gezegd dat er zal moeten samengewerkt worden. Om het probleem aan te pakken, zal er enige solidariteit nodig zijn tussen de erkende artsen en de artsen in opleiding. De studenten zijn constant, via het kabinet, bij ons ontvangen. De decanen werden natuurlijk ook, voor diverse problematieken, onthaald. Er is tevens een goede samenwerking binnen de diensten van het RIZIV. Het is niet eenvoudig, maar we gaan stap voor stap vooruit. Goede wil, aan alle kanten, zal echter nodig zijn.

Ik benadruk, gebaseerd op een nuchtere analyse, dat er, alleen omwille van het aantal studenten, grotere problemen zullen zijn aan Franstalige kant. Dat veroorzaakt spanningen.

Er is sprake van een spanningsveld, onder andere door de uitzondering waarin werd voorzien voor de huisartsen en die momenteel stopt. Dit houdt in dat ook de huisartsen zes maanden stage moeten lopen in gespecialiseerde diensten in ziekenhuizen. Ik vind dat op zich goed, alleen vrees ik dat de huisartsen in opleiding in concurrentie zullen komen met de specialisten in opleiding.

Dan moet u zich eens in de plaats stellen van een stagemeeester: een student aanvaarden voor een of twee jaar of investeren in de opleiding van een student voor zes maanden. Ik denk dat er dan toch wel een zware concurrentie zal zijn voor de huisartsen. Specialisten zullen redeneren dat men daar niet zes maanden hun plaats moet komen innemen. We weten ook dat het intensief is, het is een *side by side*-opleiding. Men kan geen afbreuk doen aan de kwaliteit door zomaar het aantal studenten per stageplaats te verdubbelen. Men kan geen stageplaatsen zomaar uit de lucht toveren. Het zijn dus intensieve besprekingen.

Men zal oplossingen aanreiken van alle kanten, wij doen daar meer dan een inspanning voor. Alleen de kwaliteit is belangrijk. Dat het iets zal kosten, is zeker. Alleen moeten we ervoor zorgen dat het een aanvaardbaar bedrag is en dat de kwaliteit van de opleidingen wordt gevrijwaard. Het laatste woord is daarover natuurlijk nog niet gezegd. Er heerst ook bezorgdheid bij de studentenvertegenwoordigers, die nog werden ontvangen einde april. Er is een grotere bezorgdheid aan Franstalige kant omdat daar nu de kwestie van het aantal benodigde plaatsen accuter begint door te dringen dan in Vlaanderen. Ik denk dat het nog beheersbaar zal zijn, maar we moeten natuurlijk voor de twee landsdelen, voor alle studenten, een oplossing vinden. Ik nodig iedereen uit die een oplossing kan aanreiken, om ze ons mee te delen.

[\(naar boven\)](#)

Catherine Fonck (cdH): Madame la ministre, vous dites que ce dossier n'a pas été suffisamment anticipé; c'est vrai. Chaque fois, je vais revoir ce que j'ai dit quand on a voté la loi. J'ai dit qu'on aurait mieux fait de construire d'abord tout ce qui était faisable, compte tenu de ces doubles sorties qui se maintiennent pendant six ans. En même temps, vous êtes là depuis trois ans et on peut aussi, à un moment donné, assumer pleinement et prendre des décisions pour arriver à des solutions.

Maggie De Block, ministre: (...)

Catherine Fonck (cdH): Ce n'est pas assez. Il en manque 1 200.

Sur le financement, les 10 millions sont-ils suffisants? Je n'en sais rien. Ce que je constate, c'est que vous avez un communiqué commun – ce qui n'arrive pas tous les jours – des organisations francophones et néerlandophones des étudiants en médecine, de tous les syndicats, des doyens et recteurs de toutes les universités du pays. Le premier message qu'ils font passer est effectivement qu'on n'y arrivera pas si on ne décide pas clairement de mettre des moyens suffisants. En médecine, on ne doit pas faire des applications. Ce n'est pas Google qui va permettre un diagnostic. Toutes les applications du monde n'y suffiront pas. Pour avoir des places de stages, il faut des médecins qui acceptent d'être maîtres de stage, des hôpitaux qui puissent financer les assistants, des médecins généralistes qui doivent pouvoir payer leur assistant en médecine générale.

Sur la médecine générale, ils ont raison de dire qu'il faut maintenir les trois ans. Par contre, sur les six mois de stage en hôpital, je vous rejoins. Il va y avoir une concurrence entre la spécialisation hospitalière et les six mois des médecins généralistes. Je crois qu'il y a d'autres pistes dans une médecine de terrain qui, hors de l'exercice de la médecine générale ou en

institution hospitalière, peut être réalisée dans différents secteurs. Pour quelques mois, il y a là une poche dans laquelle on pourrait trouver un moyen de régler ce problème de six ans, mais en maintenant les stages de trois ans.

Pour ce qui concerne les francophones, je vous rappelle quand même qu'en matière de démographie médicale, la pyramide des âges et le vieillissement des médecins du côté francophone sont à ce point problématiques que tous les médecins qui sont aujourd'hui en formation seront indispensables.

Je conclus en vous appelant véritablement, madame la ministre, à donner un coup d'accélérateur dans ce dossier avec l'ensemble des acteurs. Votre responsabilité, c'est de garantir des stages de qualité pour tous les médecins. Si vous changez les modalités de travail, en vous mettant autour de la table avec tous les acteurs de la santé concernés pour véritablement avancer, plutôt que dans un jeu de ping-pong, on pourrait progresser plus rapidement. Maintenant, il est minuit moins une!

Valerie Van Peel (N-VA): Mevrouw de minister, u zegt terecht dat er ook in het verleden wat te weinig gebeurd is. Het komt nu echter wel heel dichtbij en ik vrees dat we toch concreter moeten worden. Het gaat immers over onze artsen van morgen, dus er zijn wel concrete antwoorden nodig.

U hebt al wel stappen gezet, zoals ik in mijn vraagstelling al zei. In een vorige vergadering hebt u daarop zeer omstandig geantwoord. Ik deel echter wel de ongerustheid.

In uw antwoord hoor ik ook wel – die informatie is niet nieuw voor mij – dat het probleem zich vooral aan Franstalige kant situeert, aangezien er daar gewoonweg een teveel aan studenten is tout court. Ik deel dienaangaande niet de mening van collega Fonck.

Het zal een pak meer geld kosten. Daarover heb ik in een vorige vergadering al vragen gesteld. Ik zou namelijk graag hebben dat de 10 miljoen euro op een eerlijke manier verdeeld wordt, en niet op basis van de onkunde en het non-beleid van de Franse gemeenschapsregeringen van de afgelopen twintig jaar. Misschien moet u dus toch eens in dialoog treden met de Franse gemeenschapsregering met de vraag of zij een deel van de kosten zelf kan ophoesten. Het gaat om extra kosten, doordat de Franse gemeenschapsregering twintig jaar lang geweigerd heeft om een ingangsexamen in te voeren. Ik weet alleen nog niet goed met wie u daarover moet gaan praten. Misschien kan mevrouw Fonck dat voor u binnenkort oplossen. Ik denk dat u dat gesprek misschien toch eens moet aangaan.

Ik zou de volgende zaken niet willen zien gebeuren. Ten eerste wil ik niet dat die 10 miljoen euro wordt verdeeld op basis van de feiten in plaats van op basis van de juiste criteria, gewoon de bevolkingsaantallen. Ten tweede, in een vorige vergadering werd er ook gediscussieerd over de stageplaatsen en ik wil niet zien gebeuren dat de Vlaamse stageplaatsen te vaak zouden worden ingevuld door Franstalige studenten, waardoor er hier weer tekorten zouden ontstaan.

Ik hoop dus toch dat daarover binnen afzienbare tijd meer duidelijkheid komt en ik wens u veel succes met uw interministerieel overleg daarover.

Het incident is gesloten.

[\(naar boven\)](#)